

ДОКЛАД

за оценка на риска от природни бедствия и мерки за намаляване на риска от негативни въздействия на територията на ТП „ДГС Стара Загора“

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА на стопанството

1.1. Географско положение, Релеф и хидрография Държавно горско стопанство "Стара Загора" носи името на град Стара Загора, където е седалището на неговото административно управление. На северозапад граничи с Държавно горско стопанство "Казанлък", на север с Държавно горско стопанство "Гурково" и държавно ловно стопанство "Мазалат", на изток - с Държавно горско стопанство "Нова Загора", на югоизток - с Държавно горско стопанство "Тополовград", на юг - с Държавно горско стопанство "Харманли", на югозапад с Държавно горско стопанство "Хасково" и на запад - с Държавно горско стопанство "Чирпан".

Територията на стопанството се намира в Старозагорска област и обхваща следните общини със съответните им кметства:

Община гр. Стара Загора: гр. Стара Загора и селата: Арнаутито, Бенковски, Богомилово, Борилово, Борово, Братя Кунчеви, Бъдеще, Воденичарово, Горно Ботево, Дълбоки, Еленино, Елхово, Загоре, Змейово, Казанка, Калитиново, Калояновец, Кирилово, Козаревец, Колена, Ловец, Лозен, Люляк, Лясково, Маджерито, Малка Верея, Малко Кадиево, Михайлово, Могила, Ново Село, Оряховица, Остра Могила, Памукчии, Петрово, Плоска Могила, Подслон, Преславен, Пряпорец, Пшеничево, Ракитница, Руманя, Самуилово, Сладък Кладенец, Стрелец, Сулица, Хан Аспарухово, Християново, Хрищени.

Община с. Опан: с. Опан и селата: Бащино, Бял Извор, Бяло Поле, Васил Левски, Венец, Кравино, Княжевско, Пъстрен, Средец, Столетово, Тракия, Ястребово.

Община гр. Раднево: гр. Раднево и селата: Бели Бряг, Боздуганово, Българене, Гледачево, Даскал Атанасово, Знаменосец, Ковачево, Коларово, Константиновец, Любеново, Маца, Овчарци, Полски Градец, Рисиманово, Свободен, Сърнево, Тихомирово, Тополяне, Трояново, Търговище.

Община гр. Гълъбово: гр. Гълъбово и селата: Априлово, Великово, Главан, Искрица, Медникарово, Мусачево, Мъдрец, Обручище, Помощник, Разделна.

Пътната мрежа на територията на Държавно горско стопанство "Стара Загора" е много добре развита. Гъста шосейна мрежа и автобусна връзка свързва всички населени места в района. Основни пътни артерии са следните:

Пловдив - Бургас - първокласен път. Пресича стопанството от запад на изток.

Русе - Маказа - първокласен път. Пресича стопанството от север на юг.

През територията на стопанството преминават ж.п. линиите София - Бургас (през Пловдив), Русе - Стара Загора - Подкова и Нова Загора - Симеоновград.

За своите нужди държавното стопанство е строило само камионни пътища (предимно черни и по-рядко чакълирани).

Държавното стопанство има радиовръзка с всички свои пунктове и коли.

Територията на Държавно горско стопанство "Стара Загора" е разделена на четири горскостопански участъка: "Старозагорски минерални бани", "Дълбоки", "Колхида" и "Гълъбово".

В горско-административно отношение Държавно горско стопанство "Стара Загора" се числи към Югоизточно държавно предприятие - Сливен, а контролът по изпълнение на горскостопанските дейности се упражнява от Регионална дирекция на горите - Стара Загора.

Държавно горско стопанство "Стара Загора" е разположено изцяло в Южна България, по южните склонове на Сърнена Средна гора, северозападните разклонения на Сакар планина и заключените между тях единично разпръснати комплекси гора в равнината.

Стопанството има неправилна форма, удължена в посока югоизток, където е и най-тясната му част - около 10 км. Най-широката част е северната, обхващаща южните склонове на Сърнена Средна гора - около 40 км. Намира се между $42^{\circ} 33' 14''$ и $42^{\circ} 01' 03''$ северна ширина и $26^{\circ} 11' 29''$ и $25^{\circ} 21' 02''$ източна дължина.

1.2. Климатични условия

Според класификационната схема на Събев и Станев "Климатични райони на България и техният климат" - 1963 година територията на Държавно горско стопанство "Стара Загора" попада в Европейско -континенталната климатична област, преходно-континентална подобласт с два района:

Задбалкански нископланински район, обхващащ северната планинска част (Сърнена гора) и климатичния район на Източна Средна България, обхващащ равнината на юг от гр. Стара Загора до Главанските възвишения.

Задбалкански нископланински климатичен район. Тук попадат Средния планински пояс от бук и иглолистни с Подпояс на горите от горун, бук и ела - Т-И-1 и Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори с два подпояса: Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори - Т-1-3 и Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори - Т-1-2. Този район обхваща южните склонове на Сърнена Средна гора. Теренът е предимно хълмист, с по-значителни наклони и надморски височини от 350-400 метра до 850-900 метра. Климатът е сравнително мек. Абсолютните минимални температури не са много ниски, тъй като хълмистия терен не създава благоприятни условия за задържане на студения въздух.

Зимата е сравнително мека, като снежната покривка се задържа за около 15-20 дена за цялата зима. Валежите са между 130 и 200 мм, като около 50% от тях са от дъжд.

Пролетта е сравнително хладна, но без късни мразове. Средната денонощна температура се задържа трайно над 5°C към края на март и над 10°C към края на април. Валежите са около 150-220 мм.

Лятото е относително хладно. Средната температура на най-топлия месец (юли) е 21°C за ниските райони и 18°C за по-високите части. Валежите са около 150-270 мм.

Есента е по-топла от пролетта. Средните температури спадат под 10°C около 20 октомври и под 5°C след 20 ноември. Първите мразове настъпват късно, поради което не са много опасни. Валежите са около 130-220 мм.

Годишната сума на валежите е около 600-900 мм, като разпределението им има континентален характер - по-големи валежи през лятото и по-малки през зимата.

Климатичен район на Източна Средна България. Тук попадат равнинната част на стопанството и частта, обхващаща северозападните разклонения на Сакар планина. Теренът е равнинен с надморска височина 100-200 метра.

Зимата е мека - средната януарска температура е около 0°C, с по-чести затопляния под влияние на средиземноморските циклони. Снежната покривка се задържа около 15-30 дни. Валежите са около 115-155 мм, като само една трета от тях са от сняг.

Пролетта започва рано, още в началото на март температурите надминават 5°C. Валежите са около 120-170 мм, като в края на пролетта има недостиг на влага.

Лятото е сравнително горещо. Броя на дните със средна денонощна температура над 25°C е около 20. Валежите са недостатъчни 130-190 мм, като към средата и края на лятото настъпват продължителни засушавания.

Есента е значително по-топла от пролетта. Средната температура спада под 10°C към края на м. октомври. Първите мразове настъпват към края на октомври. Валежите са около 130-160 мм.

Валежните условия имат континентален характер.

Съществува връзка между това райониране и горско растителното райониране. За база при горскостопанското райониране послужи "Класификационна схема на типовете горски месторастения в РБ" - 2011 година.

Закономерните изменения на климата във вертикална посока водят до закономерни промени във видовия състав, производителността на насажденията и типовете месторастения и очертават горскорастителните пояси и подпояси.

Територията на Държавно горско стопанство "Стара Загора" попада в Тракийската горско растителна област, подобласт Горна Тракия в три от четирите ѝ подпояса.

1. Равнинно-хълмист подпояс на листопадните дъбови гори от 0 до 500 (400-600) м н.в.

Релеф - Равнинно-хълмист релеф, разчленен в котловини с оградни склонове и отделни ниски хълмове.

Климат - средната годишна температура се колебае между 9,3°C и 12,6°C, средният брой на дните с температура по-висока от 10°C - между 190 и 222 дни, средната януарска температура е по-често отрицателна между -0,1° и -2,0°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат стойности между 36,2° и 39,9°C, съответно -20,0° и ~32,4°C. Средният годишен валеж варира от 517 до 837 мм с максимум през месеците V, VI, X, XI и минимум през VIII. Снежната покривка се задържа от 24 до 59 дни. Дължината на вегетационния период е между 6 и 7 месеца.

Почви - безотточните в миналото котловините са заети от смолници, останалата част е покрита с канелените горски почви. Характерни са също така и засолените почви.

Растителност - горската растителност е представена главно от чисти и смесени гори от благун и цер, примесени на сенчести изложения с липи, обикновен габър, бук, клен, брястове, ясени и др. По припечните, стръмни и сухи южни склонове преобладават горите от космат дъб с много келяв габър и мъждрян.

2. Хълмисто-предпланински подпояс на смесените широколистни гори от 500 (400-600) до 700 (600-800) м н.в.

Релеф - Хълмисто-предпланински релеф, силно разчленен със стръмни склонове, високи хълмове и заоблени ридове.

Климат - средната годишна температура е около 9,0°C, средната януарска температура е отрицателна -2,0°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат стойности между 36,9° и 39,3°C, съответно -24,1° и -30,3°C. Средният годишен валеж варира от 550 до 778 мм с максимум през месец VI и минимум през месеците II, III. Снежната покривка се задържа около 50 дни. Дължината на вегетационния период е около 5 месеца.

Почви - в подпояса се срещат предимно канелени горски почви. Срещат се също и съответните интразонални почвени типове - рендзина и алувиалните почви.

Растителност - горите са предимно чисти и смесени блягунови, горунови, церови и букови. На места на сенчести изложения се среща сребролистна липа, шестил, ясен и клен. На сухи и плитки почви се срещат насаждения от космат дъб, често смесени с благун, цер, келяв габър и мъждрян.

3. Нископланински подпояс на горите от горун, буки ела от 700 (600-800) до 1200 (1100- 1300) м н.в.

Релеф - Нископланински релеф в полите на планините и стръмни склонове на разклоненията на панинските вериги.

Климат - средната годишна температура се движи между 3,9° и 8,7°C, средният брой на дните с температура по-висока от 10°C - между 128 и 170 дни, средната януарска температура е отрицателна между -0,4° и -5,5°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат стойности между 31,8° и 36,5°C, съответно -23,5° и -26,4°C. Средният годишен валеж варира от 714 до 939 мм с максимум през месец VI и минимум през месец VIII. Снежната покривка се задържа между 66 и 107 дни. Дължината на вегетационния период е между 4,5 и 5,5 месеца.

Почви - в подпояса се срещат канелени почви и рендзини.

Растителност - горите са предимно чисти и смесени от горун и бук, на места от бял и черен бор, ела, смърч и обикновен габър с примеси на шестил, явор, трепетлика и келяв габър.

Посочени са и данните за дъждомерна станция Стара Загора и метеорологична станция Стара Загора. Данните са взети от изданията на "Климатичен справочник за България" издадени от 1979 до 1990 година.

1.3. Почви и ерозия

На територията на ДГС "Стара Загора", почвите са представени от следните типове: канелени горски обикновени, смолници, канеленовидни смолници, рендзини, алувиални ненаситени и техногенни.

За определяне на лесорастителните свойства на почвите, са използвани 49 почвени профила. Резултатите от лабораторната обработка на взетите проби са дадени в приложената ведомост към настоящата обяснителна записка (Приложение № 4). Дадени са данни за следните параметри: механичен състав, киселинност, процентно съдържание на хумус и на общ азот.

Най-често срещаната почва в стопанството е канелената горска излужена почва ~ 75.2% от дървопроизводителната площ, следвана от смолницата - 12.1%. Преобладават среднодълбоките почви - 58.5%, което обуславя и преобладанието на средно богати месторастения.

Хълмистият характер на част от стопанството, геолого-петрографският строеж на терена, неправилните сечи в миналото и интензивната паша, особено около населените места са създали условия за ерозия в различна степен.

Преди 30-40 години на територията на стопанството е имало по-активни ерозионни процеси, особено в Главанските възвишения, които са били изцяло обезлесени. Тъй като от този район събира водите си язовир "Розов кладенец" през 1969 година е изработен технически проект за борба с ерозията.

В резултат на голямата залесителна работа в много райони на стопанството ерозията е затихнала.

Ерозионните процеси са предимно скрити, под формата на площно и повърхностно измиване и отнасяне на плодородните почвени хоризонти. Най-често наблюдаваните степени на ерозия са I и II (слабо до средно ерозиран почви) - 75.0% от всичката ерозия.

Общата площ на земите от горския фонд обхванати от ерозия е 1092.1 хектара или 2.7% от площта на стопанството.

Поради създаването на редица култури, а така също и поради сгъстяване на естествената растителност в резултат на спирането на голите сечи и пашата, на повечето места ерозията не е в ход.

2. Видове природни бедствия

За територията на България съществуват рискове от възникване на следните природни бедствия, вкл. природни нарушения, които имат пряка връзка с и/или въздействие върху горските територии и горскостопанските дейности:

а) наводнения и порои

б) свлачища

в) лавини

г) горски пожари

д) природни нарушения от абиотични и биотични фактори (напр. засушаване, силни ветрове, снеговалежи, залежавания и каламитети).

- Наводнения и порои

За борба с възникването на наводнения, дори и в районите с малък риск е необходимо да се поддържа и подобрява водозадържащата способност на горските и крайречни територии, чрез залесяване на гола площ във вододайни зони, изграждане на защитен горски

пояс, залесяване на бреговете и надзаливаемите тераси с дървесни видове, изграждане на земно-насипни диги или комбинация на диги и залесяване, изграждане на нови канализационни мрежи и нови корекции на речните корита. Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв. В насаждения с влошени структурни параметри и устойчивост да се планират и прилагат възстановителни мероприятия. Забраняват се голите сечи в райони най- малко на 500 м от водни обекти. Дейностите в зоната на повърхностните и подземни водни тела не трябва да противоречат на режимите на местообитанията от „Натура-2000“.

През последните години не се е наблюдавало наводнение с големи поражения в района, дори и при обилни валежи в района на ДГС Стара Загора

- **Свлачища** - В района на териториите на четирите общини не са регистрирани значими свлачища със сериозни материални щети и риск за живота и здравето на хора.

Като превантивна мярка за намаляване риска от свлачищни процеси е необходимо залесяването на местата с регистриран потенциален риск от възникване на дълбоки свлачища или свличания по много стръмни склонове да бъдат обезопасявани със защитни мрежи и/или съоръжения, а също така да бъдат залесявани. Храстите притежават предимствата на дърветата за стабилизирането на почвата, но не оказват допълнително натоварване на почвата с теглото си и натиск от вятър. Засаждането на стръмни склонове с нестабилни почви не се препоръчва, ако не се използват и допълнителни инженерни съоръжения. Горскостопанските дейности във високорискови зони за формиране на свлачища трябва да се избягват или да се сведат до минимум. До сега няма сериозни щети нанесени в района на ДГС Стара Загора.

- **Лавини** - не са характерни за района на "ТПДГС-Стара Загора"

- **Пожари**- През последните години във връзка с климатичните промени и повишаване на средните годишни температури, както и продължителните засушавания, рискът от пожари се е повишил значително. Причините за тяхното възникване често са породени от човешка дейност - необезопасяване на техниката за извършване на селскостопански и горскостопански дейности, невнимателно и безразборно боравене с огън и леснозапалими материали, умишлено опожаряване на стърнища и тревни площи, изхвърляне на счупени стъклени предмети и др.

В горските територии в обхвата на ТП „ДГС-Стара Загора“ през 2025 г са възникнали 6 горски пожара, обхваната горска площ от пожарите е 1 373 дка. От общата площ 146 дка е върхов. Засегнати са 1 243 дка горски територии-държавна собственост, 101 дка общински , 29 дка частна собственост . За ограничение и ликвидиране щетите нанасяни от възникналите горски пожари принос имат служителите от горското стопанство и служителите от РС ПБЗН.

Защитата на горските територии от пожари е комплекс от действия и мерки за предотвратяване, откриване, организиране и ликвидиране на пожарите в горските територии.

Мерките предвидени за борба с пожарите са описани в годишния план за защита на горските територии от пожари.

Превенцията на пожарите се изразява най-вече в предотвратяване на причините чрез информирание на собствениците, лицата които работят в гората или ползват услуги от гората за спазване на противопожарните правила , подписването на декларации /има представени такива/, инструктажи, обществени кампании и др.

За предотвратяване, наблюдение и ликвидиране на пожари в горските територии се планират:

-Подобряване на пожарната инфраструктура-изграждане на лесокултурни прегради,поддържане на пътища за движение на противопожарна техника,поддържане на защитни минерализовани ивици;поставяне на предупредителни табели и плакати;кастрене на иглолистни култури;оборудване на противопожарни депа;разнообразяване на видовия състав,чрез превръщане на иглолистните култури в широколистни или смесени дървостои.През 2025 год. е намален броя на възникналите пожари,но са нанесени значителни щети вследствие на тяхното действие на голяма площ .

3.Природни нарушения предизвикани от абиотични и биотични фактори

През последните години на територията на цялата страна се наблюдава съхнене на иглолистните горски култури, вследствие на нападение от борова процесионка и гъбни вредители а също и от суша.

Счита се,че основната причина е нетипичното месторастене.

Здравословното състояние на горите на територията на ТП ДГС Стара Загора до декември 2025г е следното:

В иглолистните култури от края на 2016 година беше регистриран процес на съхнене на белия и черния бор, който продължава и в момента и то в голяма степен.Поради липсата на влага в почвата в долния растителен пояс до 600 м.н.в. се наблюдава съхнене на широколистни дървесни видове.Значително големи площи от иглолистни култури са нападнати от борова процесионка за което се извършва непрекъснато наблюдение на процеса.За периода 01.01.2025 до 31.12.2025г. в ТП ДГС Стара Загора са постъпили общо 65 бр. сигнални листове, по собственост, по видове вредители и повреди както следва :

За ДГТ –50 бр, в т.ч. за :

съхнене на белия бор-5бр.
съхнене на бора-6 бр.
съхнене на леторасли и клонки на бора-не е сигнализирано
съхнене на черния бор-6бр.
съхнене на цера-5бр.
съхнене на ясена-1бр.
съхнене на бряста-6 бр.
съхнене на дъба-1бр.
повреди от мишевидни гризачи/шир./-3бр.
повреди от горски пожари/игл./-13бр.
измръзване-4бр.

За ОГТ – 1 бр. в т.ч. за:

съхнене на черния бор-1 бр

За имоти на физически и юридически лица -14 бр. в т.ч. за:

повреди от борова процесионка – не е сигнализирано за нови нападнати площи
съхнене на бора-1бр.
съхнене на леторасли и клонки на бора- не е сигнализирано 3бр.
съхнене на черния бор-11 бр.

съхнене на белия бор -3бр.

Проведени лесопатологични обследвания:

В горските територии, стопанисвани от ТП „ДГС Стара Загора“ са извършени 272 бр. ЛПО през 2025 г.

Разпределението по видове собственост е следното:

ДГТ – 193 бр.

ОГТ – 44 бр.

ЧГТ – 35 бр.

Разпределението по вредители, болести и повреди е следното:

Насекомни вредители по иглолистни видове – 188 бр.

Болести по иглолистните видове – 47 бр.

Болести по широколистните видове – 13 бр.

Повреди от дивеч, гризачи, птици и домашни животни – 3 бр.

Абиотични повреди по иглолистните видове – няма

Абиотични повреди по широколистните видове – 5 бр.

Горски пожари – 15 бр.

Повреди в горски разсадници – 1 бр.

Може да се направи заключение, че здравословното състояние на горите в териториалния обхват на дейност на ТП ДГС „Стара Загора“ е динамично и е необходимо да се вземат мерки за намаляване на отрицателни последствия за горските съобщества. Тези мерки трябва да включват ограничаването на засегнатите площи от борова процессионка и съхненето на белия и черния бор причинено от болести по иглолистните дървесни видове, от суша и от пожари, повреди от биотични и абиотични фактори. Състоянието на иглолистните култури е влошено поради наблюдаването на разпространеният вредител борова процессионка, който ежегодно нанася повреди. Наблюдението продължава и през 2026 година. Съхненето на черния и белия бор е значително по-малко от предходната година, поради проведените значителни по площ санитарни сечи. От климатичните условия настъпилите продължителни засушавания създават неблагоприятни условия за растеж на дървостоя, водещи до физиологично отслабване и нападение от фитопатогенни гъби.

Не се наблюдава съхнене на бял боровите култури от върхов корояд.

В широколистните гори не се наблюдава каламитетно размножаване на листогризеци насекоми или масово съхнене, но продължава съхненето на някои широколистни видове;

В отделни гори, предимно в равнинната част се увеличава съхненето на широколистните видове; вследствие на физиологично отслабване и продължителното засушаване съхнат цера, благуна, летния и зимния дъб, бряста и полския ясен.

През изминалата година от нанесените повреди от абиотични и биотични фактори са усвоени 21 919 куб.м иглолистни и широколистни лежаща маса .

12.03.2026г.

Гр.Стара Загора

Директор:/п/*.....

/Инж.И.Чергеланов/

* зал. съгл. Регламент (ЕС) 2016/679